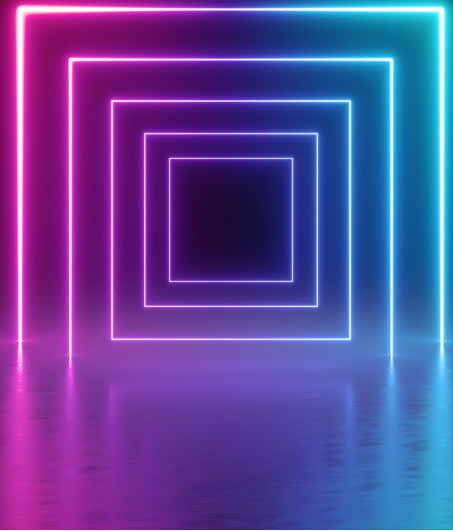

Financial Risk&Regulation

Új pénzmosás megelőzési ajánlás érkezett az MNB-től, illetve kiegészítette a belső védelmi vonali ajánlását is

Hírlevél – 2022. október

Pénzügyi szervezeteknek címzett ajánlás jelent meg a Magyar Nemzeti Banktól. [Az új ajánlás](#) a pénzmosási és terrorizmus finanszírozási kockázatok értékeléséről és a kapcsolódó intézkedések meghatározásában mutat iránymutatást, váltva a korábbi MNB ajánlást. Az ajánlás alkalmazását 2023. január 1-jétől várja el az MNB. Mindez mellett az MNB nemrég tette közzé a pénzügyi intézményeknek szóló Belső védelmi vonalairól szóló ajánlásának felülvizsgálatát is, amelyben a 2018-ban kiadott dokumentumát több helyen is pontosította. Az ajánlás az előző verzióhoz hasonlóan a belső védelem kialakításáról és annak működtetéséről fogalmaz meg elvárásokat, az új ajánlás néhány pontját kivéve 2023. január elsejétől lép hatályba. Az ajánlás főbb változásai három különböző témakört érint, egyrészt a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzését, másrészt a belső ellenőrzési nyomvonal kialakítását, továbbá a belső védelmi vonalakról szóló munkáltatói oktatást.

A havi FRR hírlevelünkre [itt lehet feliratkozni](#).

Pénzmosás megelőzési ajánlás

Az új ajánlás közzétételét indokolja az Európai Unióban irányadó jogszabályi környezet megváltozása, különös tekintettel a korábbi ajánlás alapjául szolgáló ESA Iránymutatások felülvizsgálata, amely az Európai Bankhatóság által 2021. március 1-jén közzétett, a pénzmosással és terrorizmus finanszírozással kapcsolatos kockázati faktorokról szóló iránymutatások képezik. Az előző ajánláshoz képest, magyar viszonylatban, a 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet számít új elemnek. Az előbbi törvényi előírások és a Pmt. figyelembe vételével készült kiadvány hivatott az új típusú AML/CFT kockázatok kapcsán megfogalmazott elvárásokat és legjobb gyakorlatokat megosztani a szolgáltatókkal. Az ajánlás két fő részből áll: egy átfogó szabályozási, illetve nagyrészt egy ágazati, tevékenység-specifikus részből.

A következő szereplőket érinti az ajánlás:

- hitelintézetek,
- pénzügyi szolgáltatók,
- a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények,
- önkéntes kölcsönös biztosítópénztárak,
- nemzetközi postautalvány-felvételt és -kézbesítést végzők,
- bizalmi vagyongazdálkodók.

A foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények, az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárak, a nemzetközi postautalvány felvételt és -kézbesítést végzők, valamint a bizalmi vagyongazdálkodók számára csak az ajánlás kockázatértékelés és -kezelés általános elveit érintő fejezetben írtakat várja el a felügyeleti szervezet. A **belső kockázatértékelés** szerepének hangsúlyozása,

kapcsolódó elvárások megfogalmazása szinte központi, az egész anyagban átívelő elemként szerepel. Az MNB elvárja a szolgáltatóktól, hogy a kockázatértékelésében kategorizálja üzletágait; azok üzleti kapcsolatait és ügyleti megbízásait. Ennek részeként a szolgáltatóknak **átfogó képpel** kell rendelkeznie az általa feltárt ML/TF (pénzmosás/terrorizmusfinanszírozás) kockázati tényezőkről, illetve ezeket kell felhasználnia az ML/TF kockázat általános szintjének értékeléséhez. A szolgáltató dönthet úgy, hogy a viszonylagos jelentőségüktől függően, eltérően súlyozza az egyes kockázati tényezőket.

Az ajánlásban az MNB javasolja, hogy a szolgáltató alkalmazzon átfogó és egységes szemléletet a helyzethez kapcsolódó kockázatra, és javasolt figyelembe vennie, hogy amennyiben a jogszabályok másként nem rendelkeznek, **az elszigetelt kockázati tényezők nem feltétlenül sorolják az üzleti kapcsolatot magasabb vagy alacsonyabb kockázati kategóriába.** A kockázati tényezők súlyozásakor a szolgáltatóknak kellő tájékozottsággal javasolt megítélnie az üzleti kapcsolattal és az ügyleti megbízással összefüggő különböző kockázati tényezők relevanciáját. Az ajánlás a következő példát kínálja ezekre az összefüggésekre: a szolgáltató más-más kockázati értékszámokat rendelhet a különböző tényezőkhöz abból az okból, hogy az ügyfélnek a magasabb ML/TF kockázatot jelentő országgal való személyes kapcsolata az általa keresett termék jellemzőire figyelemmel kevésbé releváns. A kockázati kategorizálás legmegfelelőbb módjának eldöntése továbbra is a szolgáltató felelősségei közé tartozik.

Az ajánlásban megjelenik egy új kifejezés is, ez a **dinamikus ügyfél-átvilágítás**: az MNB elvárja, hogy az üzleti kapcsolat fennállása alatt szerzett információkat a szolgáltató használja fel kockázatértékelési célból. Továbbá kellő mennyiségű információt gyűjtsön a leendő ügyfeléről annak érdekében, hogy biztos legyen abban, hogy minden releváns kockázati tényezőt feltárt az üzleti kapcsolat kezdetekor, az üzleti kapcsolat fennállása alatt, illetve az ügyleti megbízás lebonyolítása előtt. Említésre kerül az NGM rendelet 1. és 2. mellékletében meghatározott listájának használata is.

Ügyfélkockázati tényezők terén fontos újdonságként szerepel az a kockázati elem, amikor az ügyfél számlájára kizárólag külföldön vezetett számlákról érkeznek jóváírások és számlájáról kizárólag külföldön vezetett számlákra történnek átutalások, belföldi ügyletek kisebb összegben és jellemzően a társaság létrehozásához, működtetéséhez szükséges költségek (pl. ügyvéd, könyvviteli szolgáltatás, székhelyszolgáltatás) átutalása miatt történnek, **az**

ügyfél Magyarországon nem végez tényleges gazdasági tevékenységet. Az MNB leírja, hogy ilyenkor **szükséges annak vizsgálata, hogy az ügyfél milyen racionális gazdasági indok miatt választotta a Magyarországon történő számlanyitást.**

Szintén frissítés a fokozott terrorizmusfinanszírozási kockázatokra való figyelem felhívás, olyan esetekben, mint például amikor az ügyfél nonprofit szervezetnek minősül, amelynek tevékenysége vagy vezetése közismerten szimpátiát mutat a szélsőségeség vagy a terrorizmus iránt. Az ajánlás különös figyelmet javasol a [Pénzügyi Akció Csoport \(FATF\) tipológiájára](#) a kapcsolódó témában.

A felügyelet elvárja továbbá, hogy a szolgáltató pénzmosás- és terrorizmus finanszírozás megelőzésére vonatkozó politikái és eljárásai a kockázatértékelésére épüljenek, illetve ezekre konkrét javaslatokat tesz. Egyebek mellett meghatározandó, hogy mi számít ügyleti megbízásnak, ügyfél-átvilágítás szintje és a szolgáltató kockázati étvágya.

Érdekes eleme az ajánlásnak a **kockázatmentesítés kérdésköre**, amely szerint egy intézmény bizonyos magas ML/TF kockázatot jelentő ügyfélkategóriák részére nem nyújt a továbbiakban szolgáltatásokat. Az MNB hangsúlyozza, hogy a szolgáltatóknak megfelelő és kockázatérzékeny politikákat és eljárásokat kell alkalmazniuk a hatékony ügyfél-átvilágításai során, ezért sem elfogadható egy-egy teljes ügyfélkör pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek indokolatlan megtagadása. Azaz az ajánlás elvárja, hogy a szolgáltató körültekintően egyensúlyozzon a pénzügyi integráció szükségessége és az ML/TF kockázat kockázatmentesítéssel történő csökkentésének szükségessége között. Az ajánlás kifejezetten hivatkozik az ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek a magasabb kockázatu harmadik országokból vagy területekről származó menedékkérő ügyfelek tekintetében történő alkalmazásáról szóló [EBA véleményre](#).

A fentiekén túl **más ügyfél-átvilágítási intézkedések kapcsán is fogalmazott meg módosuló, vagy kisebb új elvárást a Felügyelet.** Ilyen például: a személyazonosság igazolása, a kiemelt közszereplők kockázatalapú értékelése, a magas kockázatot jelentő helyzetek definiálása, illetve az ügyfél kilétének ellenőrzésére vonatkozó innovatív technológiai eszközök használatának szabályai.

Az ajánlás második fő részét a **részletes ágazatspecifikus iránymutatások** képezik, ahol a „tradicionális” pénzügyi szervezetek mellett helyet kapnak a levelezőbanki szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó speciális elvárások,

továbbá a pénzküldő szolgáltatást, illetve vagyonekezelési szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás is. Ebben az utóbbi három ágazati iránymutatásban történt változás az előző ajánláshoz képest, továbbá bekerültek új ágazatspecifikus iránymutatások is:

- Virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatos szolgáltatásokat kínáló ügyfelek,
- Fizetés-kezdeményezési szolgáltatást és a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás,
- A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás,
- Vállalatfinanszírozásra vonatkozó ágazati iránymutatás.

Az ajánlás tartalma és annak értelmezése alapján látható, hogy a Felügyelet erősebb preventív kontrollokat, kockázatérzékeny megközelítés tudatosítását, és így a megelőzés fontosságának nyomatékosítását kívánja elérni. Az egyre részletesebb kockázatalapúfelügyeleti elvárások segíthetnek az eddigi jellemző hiányosságok, például a rossz bejelentési gyakorlatok, nem megfelelően paraméterezett szűrőrendszerek, vagy a szűréshez használt scenáriók alapjául szolgáló logikák rossz dokumentálási gyakorlatának fejlesztésében, javításában is. Korábban mind a hazai, mind a külföldi felügyelet jelentős büntetéseket szabtak ki a pénzügyi bűnözési kockázatokat nem megfelelően kezelő intézményekre, így különösen fontos ezen témák körültekintő és alapos kezelése.

Belső védelmi vonalak ajánlás

Az MNB harmonizálta a magyar elvárásokat az európai szintű iránymutatásokkal. Az ajánlás átülteti az *Európai Bankhatóság (EBH) 2021. július 2-án* közzétett, a belső irányításról szóló iránymutatását, emellett az *Európai Értékpapír-piaci Hatóság 2021. április 6-án* közzétett, a MiFID II. irányelv szerinti megfelelési funkcióra vonatkozó követelmények bizonyos szempontjairól szóló iránymutatását, valamint az *EBH* és az *ESMA* ezzel egyidejűleg közzétett, a vezető testületi tagok és a kulcsfontosságú feladatot ellátó személyek alkalmasságának értékeléséről szóló közös iránymutatásának egyes rendelkezéseit.

A frissített ajánlásban pontosításra került a pénzügyi szervezet három szintű belső védelmi vonala, amelyet a felelős belső, valamint az üzleti folyamatokba beépített kontrollokat kiegészítő, a második és harmadik védelmi vonalhoz tartozó belső kontroll funkciók alkotják.

Az MNB kiemeli a frissítésben, hogy a pénzügyi szervezet mérete és rendszerszintű jelentősége önmagában nincs kapcsolatban a kockázatnak való kitettség mértékével.

Az MNB az ajánlás alkalmazását – a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével összefüggésben a felelős kijelölése pontban foglaltak kivételével – **2023. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.** A kiadott ajánlás potenciális testületi tag kinevezése pont 2024. január 1-jétől alkalmazandó. 2023. január 1-jén hatályát veszti korábbi 2018-as belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról szóló MNB ajánlás (27/2018. (XII. 10.)).

Nagyobb hangsúlyt kap az új ajánlásban a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás, illetve a csalások megelőzése

A Felelős belső irányítás fejezet kibővült a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzéséről szóló fejezettel, illetve a Csalások megelőzése és kezelése témakörrel.

A pénzügyi szervezetektől elvárja az MNB, hogy folyamatokat és eljárásokat alakítson ki a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeinek teljesítése érdekében. Ennek megfelelően szükséges lesz rendszeresen értékelni a pénzügyi szervezetnek a témát érintő kockázatnak való kitettségét, szükség esetén lépéseket tennie a kockázatok csökkentése érdekében. Az MNB jelen ajánlásában is kiemeli, hogy kockázatsökkentő lépés lehet a munkavállalók pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokkal összefüggő képzése.

A fentiekkel párhuzamosan a pénzügyi szervezeteknek szükséges lesz kijelölni az irányító testületből egy tagot, aki felelős lesz a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos követelmények betartásáért. Amennyiben nem működik irányító testület, abban az esetben a szervezet felsővezetésének egy tagját elvárt kijelölni a pozícióra.

A csalások tekintetében az MNB kiemelte, hogy a pénzügyi szervezettől olyan csalásmegelőzési és -kezelési kultúra kialakítását várja el, amely a csalások tekintetében a zéró toleranciára törekszik és elsődlegesen a csalások megelőzésére helyezi a hangsúlyt. Ennek számos megoldási lehetősége van, amelyek hatékony alkalmazása a kockázati környezet romlása miatt különösen fontos.

Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi intézményeknél – ideértve a mérlegfőösszeg öt százalékot meghaladó piaci

részesedésű hitelintézeteket – az MNB elvárja, hogy önálló, az operatív kockázatkezelés és a kockázati kontroll funkció tekintetében együtt irányítási funkciót betöltő vezető (CRO) is kijelölésre kerüljön.

Részleteseb elvárásokat fogalmazott meg a Felügyelet a belső irányítási rendszerrel kapcsolatban

A Felelős belső irányítás fejezet a pénzmossással kapcsolatos részen kívül, kibővült egy három részből álló, ellenőrzési rendszerekről szóló szakasszal is.

A pénzügyi szervezetnek szükséges kialakítani és működtetni a belső szabályzatában dokumentált ellenőrzési rendszert, ellenőrzési nyomvonalat, amely elősegíti a kockázatok azonosítását. Ezen teljeskörű nyilvántartás sok intézménynél még nincs megvalósítva, így ennek kialakítására érdemes megfelelő időt allokálni:

A Felügyelet elvárásai alapján ellenőrzési nyomvonalak tartalmazzák:

- a pénzügyi szervezetnél fellelhető folyamatokat, tevékenységeket
- a tevékenységek irányításáért felelős munkakört,
- szerepkör megnevezését,
- a folyamatok, tevékenységek ellátásának jogi alapját,
- a folyamat, tevékenységek feladatleírását.

Folyamatba épített ellenőrzés:

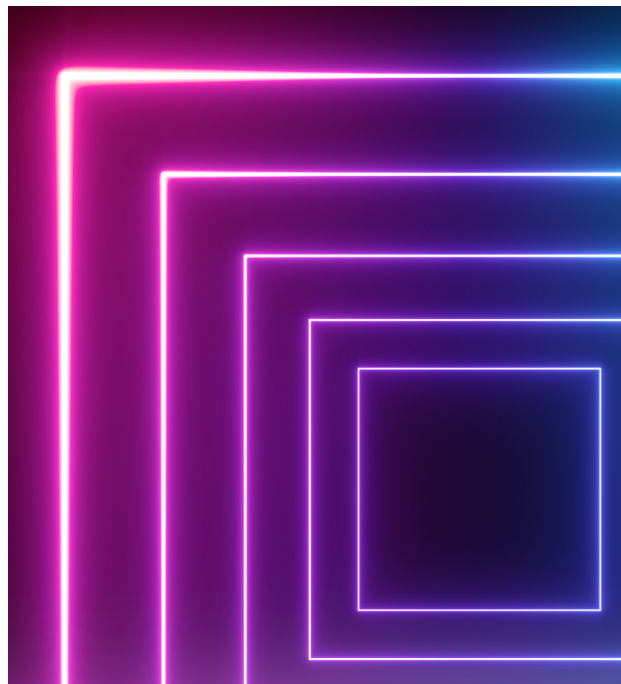
Az MNB elvárja a pénzügyi szervezetektől, hogy az egyes ügyviteli folyamatokat és belső szabályzatait úgy alakítsa ki, hogy az lehetővé tegye a folyamatba épített ellenőrzést. Szükséges az egyes folyamatokba ellenőrzési pontokat beiktatni, egy adott művelet elvégzése, feldolgozása és ellenőrzése nem lehet ugyanannak a személynek a feladata (feladatkörök megfelelő szintű elkülönítése/ négy szem elve).

Vezetői ellenőrzés:

Elvárt a vezetői ellenőrzési funkciók minden vezetői szinten való érvényesítése. Az elvárás célja, hogy a szervezet vezetői rendszeresen, a belső szabályzatokban meghatározottaknak megfelelően ellenőrizzék és beszámoltassák a beosztottakat.

Vezetői információs rendszer:

Az MNB elvárja, hogy a vezetői információs rendszer úgy kerüljön kialakításra és működtetésre, hogy az a rendelkezésre álló információkkal segítse a pénzügyi szervezet vezetésének tevékenységét. Elsődlegesen a vezetői információs rendszerek működtetésére az elektronikus eszközök és csatornák alkalmazása ajánlott.

Az irányítási rendszerrel kapcsolatos tudást minden munkavállaló számára ismertté kell tenni

Az új ajánlásban kibővült a személy konfliktus kezelésének eszközei listája. A belső szabályozásban rögzített rendszerességű oktatás, figyelemfelhívó kampányok az érdekkonfliktust eredményező helyzeteket, gyakorlatokat, ügyleteket illetően.

Ehhez kapcsolódik, hogy a Felügyelet az új ajánlásában több új részletes előírást fogalmazott meg az érdekkonfliktusok megelőzése érdekében, amely kapcsán fontos az érintettek tájékoztatása. Ilyen változás például, hogy a munkavállalók mellett az ő közeli hozzátartozói miatt fennálló gazdasági érdekkonfliktus is nevesítésre került.

Ezen intézkedések megteremtését és fenntartását a belső szabályok munkahelyi tudatosításával érik el, valamint a belső-külső kommunikációval, de a nagyobb hangsúly az oktatásra és a tudásátadásra vonatkozik. Amellett, hogy ezentúl a pénzügyi szervezeteknek nemcsak az állandó, hanem az újonnan felvett munkavállalókat is be kell tanítaniuk a csalásmegelőzés,-és kezelés tekintetében, a képzéseket évente célszerű és ajánlott megismételni. A pénzügyi szervezettől elvárják, hogy külön a szervezeti egységekhez, csoportokhoz, munkakörökhöz mérten állítsanak össze egy képzési-oktatási rendszert, mellyel a lehető legnagyobb mértékű hatékonyság érhető el. A munkavállalók a program keretein belül megismerkedhetnek a jellemző csalási események legfőbb ismertetőjeleivel, a megtévesztési gyakorlatokkal, valamint az ezek felismerésére és kezelésére alkalmazott és kifejlesztett módszerekkel.

Az oktatásnak részét kell még képeznie, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiáit, politikáit, belső szabályzatait, belső eljárásrendjeit és ügyrendjeit a munkavállalók a munkájukhoz és felelősségi szintjükhöz igazodó mértékben megismerjék, megértsék és azok változásairól folyamatosan, megfelelő időben értesüljenek.

A belső irányítási rendszer megfelelősége különösen nehezebb gazdasági helyzetben fontos kontroll funkció a pénzügyi szektor szereplői számára, így annak felülvizsgálata nem kizárólag az új MNB ajánlás miatt lehet aktuális a pénzügyi szektor számára. A munkavállalók a témában történő megfelelő képzése és oktatása mellett az új pénzműködés-, illetve csalás megelőzési szabályok jelenthetnek még kihívást a szereplők számára. Ezek kapcsán nemcsak a hatósági elvárások, hanem a saját pénzügyi veszteséget okozható kockázatok csökkentése miatt is fontos a jelenlegi kontroll-keretrendszer felülvizsgálata és hatékony kontrollokkal bővíteni.

A hírlevél készítésben részt vett: Bernáth Dániel, Kihal Selima, Vajda Péter és Wieder Gergő.

Kapcsolat:

Rakó Ágnes
Partner
M: +36 70 370 1792
E: agnes.rako@kpmg.hu

Szalai Péter
Associate Partner
M: +36 70 370 1739
E: peter.szalai@kpmg.hu

Wieder Gergő
Igazgató
M: +36 70 333 1471
E: gergo.wieder@kpmg.hu

Soltész József
Szenior Menedzser
M: +36 70 370 1766
E: jozsef.soltesz@kpmg.hu

Bernáth Dániel
Szenior Tanácsadó
M: +36 70 978 7049
E: daniel.bernath@kpmg.hu

KPMG.hu

A jelen dokumentumban ismertetett szolgáltatások közül néhány vagy mindegyik lehet, hogy nem engedélyezett a KPMG könyvvizsgálattal érintett ügyfelei, valamint azok leányvállalatai vagy kapcsolt társaságai esetében.

A jelen dokumentumban lévő információk általános jellegűek, és nem vonatkoznak egyetlen konkrét személy vagy társaság körülményeire sem. Bár törekszünk arra, hogy pontos és időszerű információkat adjunk, nem lehet garancia arra, hogy ezek az információk pontosak abban az időpontban, amikor megkapják azokat vagy arra, hogy pontosak maradnak a jövőben. Az ilyen információk alapján senkinek sem szabad intézkedéseket hozni megfelelő szakmai tanácsadás nélkül az adott helyzet alapos felmérését követően..

© 2022 KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságokból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.

A KPMG név és logó a KPMG globális szervezet független tagtársaságai által licenc alapján használt védjegyek.